

Geopolityczne, etniczne i migracyjne uwarunkowania przekształceń społeczno-demograficznych struktur przestrzennych

Termin: 2012-01-01 - 2022-12-31

Kierownik: [Mariusz Kowalski](#)

Wykonawcy: [Denis Cerić](#), [Mariusz Kowalski](#), [Marek Więckowski](#), [Rafał Wiśniewski](#)

Prace dotyczące zadania badawczego sytuują się na pograniczu geografii ludności i geografii politycznej. Istotnym elementem analizy jest przedstawienie rozwoju polskiej i światowej myśli geopolitycznej. W ramach tego tematu przeanalizowane zostaną najważniejsze koncepcje geopolityczne, autorstwa takich badaczy, jak: A. Danilewski, T. Masaryk, J. Kjellen, I. Dusinski, F. Ratzel, A. Mahan. Głównym wykonawcą tego tematu jest P. Eberhardt.

Badania z zakresu szeroko rozumianej geografii politycznej (także z perspektywy jej historycznej ewolucji) koncentrują się na zagadnieniach geopolitycznego położenia Polski oraz ewolucji krajobrazu politycznego Polski i Europy środkowo-wschodniej (M. Kowalski).

Ważną częścią omawianego zadania badawczego stanowią badania w zakresie sytuacji narodowościowej państw Europy środkowej i wschodniej. Przedmiotem zainteresowania są przede wszystkim Polska oraz kraje dawnego ZSRR, przede wszystkim sąsiadujące z Polską (P. Eberhardt, M. Kowalski, M. Kupiszewski i E. Jankowska). Temat obejmuje problematykę zróżnicowania narodowościowego, izolacji przestrzennej i narodowościowej, a także zagadnienia tożsamości narodowej oraz przemian ilościowych i migracji (R. Wiśniewski).

Prowadzone są także prace nad porównaniem zróżnicowania etnicznego i społecznego wielkomiejskich aglomeracji w Europie Środkowej i Zachodniej na przykładzie Warszawy i Leeds w Wielkiej Brytanii (M. Kupiszewski).

Podejmowane będą również badania dotyczące przemian społeczno-demograficznych w Polsce (m.in. procesy depopulacyjne, starzenie się społeczeństwa i ich wpływ na różne aspekty działalności człowieka), ze szczególnym uwzględnieniem obszarów przygranicznych (R. Wiśniewski).

Publikacje

Przegląd Geograficzny

- *Eberhardt Piotr*: [Poglądy antropogeograficzne i geopolityczne Friedricha Ratzla](#). - Przegląd Geograficzny 2015, 87, 2 - s. 199-224.
- *Eberhardt Piotr*: [Koncepcja nawalizmu Alfreda Thayera Mahana](#). - Przegląd Geograficzny 2013, 85, 4 - s. 629-654.
- *Eberhardt Piotr*: [Rosja i Europa według Mikołaja Danilewskiego](#). - Przegląd Geograficzny 2012, 84, 4 - s. 597-616.

Artykuły, rozdziały, referaty i inne

- *Eberhardt Piotr*: Vision for a future Europe according to a Russian map of 1914: A research note [tekst w j. hebrajskim]. - Horizons in Geography: Studies in Geography 2018, 94 - s. 164-171.
- *Bell Martin, Bernard Aude, Charles-Edwards Elin, Kupiszewska Dorota, Kupiszewski Marek, Stillwell John, Zhu Yu, Ueffing Philipp, Booth Alison*: [The IMAGE inventory. A user guide](#). Brisbane: Queensland Centre for Population Research, University of Queensland, 2015 - 24 s. (Working Paper; 01)

- *Eberhardt Piotr*: Wizja przyszłej Europy wg mapy rosyjskiej z 1914 r. - Przegląd Geopolityczny 2013, 6 - s. 9-16.
- *Eberhardt Piotr*: Stopień trafności polskich prognoz demograficznych. - Czasopismo Geograficzne 2012, 83, 1-2 - s. 3-28.
- *Eberhardt Piotr*: Koncepcje geopolityczne Iwana Dusińskiego. - Studia z Geografii Politycznej i Historycznej 2012, 1 - s. 39-60.
- Rosik Piotr, Wiśniewski Rafał: Ruch graniczny z Polski do obwodu kaliningradzkiego na tle pozostałych odcinków zewnętrznej granicy Unii Europejskiej. [w]: Demokracja lokalna a współpraca transgraniczna na pograniczu polsko-rosyjskim. Red. Arkadiusz Żukowski, Marcin Chełminiak, Wojciech Kotowicz, Wojciech T. Modzelewski. Olsztyn: Instytut Nauk Politycznych, 2012 - -

Artykuły od 2013 roku

- *Eberhardt Piotr*: [Powojenna zachodnia granica polski wg projektu Biura Prac Politycznych z października 1940 roku.](#) - Przegląd Geopolityczny 2018, 24 - s. 45-56.
- *Eberhardt Piotr*: Uwarunkowania polityczne formowania się wschodniej granicy II Rzeczypospolitej. - Przegląd Geopolityczny 2018, 26 - s. 9-31.
- *Eberhardt Piotr*: [Polskie Imperium Słowiańskie według map Stanisława Wendekera z 1939 r. i Konfederacji Narodu z 1941 r.](#) - Studia GeoHistorica 2017, 5 - s. 190-199.
- *Rees Philip, Bell Martin, Kupiszewski Marek, Kupiszewska Dorota, Ueffing Philipp, Bernard Aude, Charles-Edwards Elin, Stillwell John*: [The impact of internal migration on population redistribution: an international comparison.](#) - Population Space and Place 2017, 23, 6 - s. 1-22.
- Wiśniewski Rafał: [Spatial differentiation of urban population change in Russia.](#) - Bulletin of Geography-Socio-Economic Serie 2017, 38 - s. 143-162.
- Wiśniewski Rafał: [Etniczny wymiar depopulacji w Rosji w ujęciu regionalnym.](#) - Przegląd Wschodnioeuropejski 2017, 8, 2 - s. 125-143.
- *Eberhardt Piotr*: Koncepcja Rzeszy Słowiańskiej według Karela Kramára. - Przegląd Geopolityczny 2016, 18 - s. 19-37.
- *Stillwell John, Bell Martin, Ueffing Philipp, Daras Konstantinos, Charles-Edwards Elin, Kupiszewski Marek, Kupiszewska Dorota*: [Internal migration around the world: comparing distance travelled and its frictional effect.](#) - Environment and Planning A-Economy and Space 2016, 48 - s. 1657-1675.
- Wiśniewski Rafał: Ludność żydowska w krajobrazie etnicznym Rosji (1989-2010). - Kwartalnik Historii Żydów 2016, 4 - s. 911-927.
- *Bell Martin, Charles-Edwards Elin, Kupiszewska Dorota, Kupiszewski Marek, Stillwell John, Zhu Yu*: [Internal migration data around the World: Assessing contemporary practice.](#) - Population Space and Place 2015, 21, 1 - s. 1-17.
- *Eberhardt Piotr*: [Formowanie się granic polityczno-administracyjnych Białorusi w XX wieku.](#) - Przegląd Wschodni 2015, 13, 3 - s. 807-838.
- Kowalski Mariusz: [Poles in the Dutch Cape Colony 1652-1814.](#) - Werkwinkel-Journal of Low Countries and South African Studies 2015, 10, 1 - s. 65-96.
- *Eberhardt Piotr*: [Yves Lacoste jako geograf i geopolityk.](#) - Studia z Geografii Politycznej i Historycznej 2014, 3 - s. 243-279.
- *Eberhardt Piotr*: Wizja przyszłej Europy wg mapy rosyjskiej z 1914 r. - Biuletyn Geopolityczny 2013, 2 - s. 10-15.
- *Eberhardt Piotr*: [Granice polityczno-administracyjne państwa niemieckiego w XX wieku.](#) - Czasopismo Geograficzne 2013, 84, 1-2 - s. 3-20.

Monografie od 2013 roku

- Wiśniewski Rafał, Mazur Marcin, Śleszyński Przemysław, Szejgiec-Kolenda Barbara: Wpływ zmian demograficznych w Polsce na rozwój lokalny. Warszawa: IGiPZ PAN, 2020 - 222 s. (Prace Geograficzne; 274)
- *Eberhardt Piotr*: Granice polityczne Polski i jej sąsiadów w XX wieku (wybrane zagadnienia). Kraków: Polskie Towarzystwo Geopolityczne, 2018 - 372 s.
- *Eberhardt Piotr*: Rozwój światowej myśli geopolitycznej. Wybrane zagadnienia. Warszawa: Wydawnictwo Oginiec, 2016 - 306 s.

Rozdziały od 2013 roku

- Kupiszewski Marek: Przyszłość demograficzna Polski. [w]: Transformacje. Przewodnik po zmianach społeczno-ekonomicznych w Polsce. Red. nauk. Agata Górny, Paweł Kaczmarczyk, Magdalena Lesińska. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar, 2016 - s. 80-97.

Abstrakty, recenzje, notatki

- *Bell Martin, Rees Philip, Kupiszewski Marek, Kupiszewska Dorota, Ueffing Philipp, Bernard Aude, Charles-Edwards*

Elin, Stillwell John: The impact of internal migration on population redistribution: an international comparison. [w]: Demographic Change and Policy Implications. European Population Conference, August 31 – September 3, 2016, Mainz, Germany. The Hague: European Association of Population Research, 2016 - s. 199.

Monografie, raporty

- *Zymnin Anatoliy, Kowalski Mariusz, Sielewicz Michalina, Focica Tiberiu, Kowcuń Sylwia, Bryzek Szymon, Brusnyk Sergiusz, Dąbrowska Eliza, Malinowski Tomasz, Ionescu Ecelino*: Workers from Asia - solution for the labour shortage in Romania. Warszawa: EWL S.A., Uniwersytet Warszawski, 2022 - 19 s.
- *Zymnin Anatoliy, Kowalski Mariusz, Sielewicz Michalina, Klages Karolina, Kowcuń Sylwia, Bryzek Szymon, Lytvynenko Olena, Brusnyk Sergiusz, Dąbrowska Eliza, Koszykowska Dorota, Stelmach Filip*: Refugees from Ukraine – vocational activation in Poland and Germany. Warszawa: EWL S.A., Uniwersytet Warszawski, 2022 - 27 s.
- *Zymnin Anatoliy, Kowalski Mariusz, Sielewicz Michalina, Klages Karolina, Kowcuń Sylwia, Bryzek Szymon, Lytvynenko Olena, Brusnyk Sergiusz, Dąbrowska Eliza, Koszykowska Dorota, Stelmach Filip*: Uchodźcy z Ukrainy – aktywizacja zawodowa w Polsce i Niemczech. Warszawa: EWL S.A., Uniwersytet Warszawski, 2022 - 27 s.
- *Zymnin Anatoliy, Kowalski Mariusz, Sielewicz Michalina, Vlk Radek, Focica Tiberiu, Kowcuń Sylwia, Bryzek Szymon, Gliński Przemysław, Brusnyk Sergiusz*: Ukrainian refugees in Poland, the Czech Republic and Romania. Warszawa: EWL S.A., Uniwersytet Warszawski, 2022 - 19 s.
- *Zymnin Anatoliy, Kowalski Mariusz, Sielewicz Michalina, Vlk Radek, Focica Tiberiu, Kowcuń Sylwia, Bryzek Szymon, Gliński Przemysław, Brusnyk Sergiusz*: Uchodźcy z Ukrainy w Polsce, Czechach i Rumunii. Warszawa: EWL S.A., Uniwersytet Warszawski, 2022 - 19 s.